

Om den første træfning mellem engelsk og tysk kavaleri, den 22. august 1914

Indledning

Den snarlige 90-årsdag for starten på Første Verdenskrig bedømmes at være en passende anledning til at beskrive den første træfning mellem engelsk og tysk kavaleri ved Mons i Belgien [1](#).

Træfningen fandt sted om morgenen den 22. august 1914 og involverede *C Squadron/4th Dragoon Guards*, fra den engelske 2. Kavaleribrigade samt dele af blandt andet det prøjsiske *Kürassier-Regiment von Driesen (Westfälisches) Nr. 4* fra 9. Kavaleridivision/2. Kavalerikorps.

Der findes forskellige beretninger om, hvad der hændte denne augustmorgen i 1914, og kilderne langt fra enige om tidspunkter, begivenhederne eller deres indbyrdes rækkefølge. I min fremstilling har jeg søgt at beskrive hændelserne i overensstemmelse med, hvad der synes at være den fremherskende opfattelse.

Til trods for situationens åbenlyse potentiale med hensyn til patriotiske illustrationer, så har jeg ikke set sådanne fremstillinger af begivenhederne. Jeg har derfor valgt motiver fra andre engelske rytterregimenter som illustrationer. Den eneste reelle forskel mellem de viste regimenter og 4th Dragoon Guards er, at dette regiment red på sorte heste; det var ikke til pynt, at regimentet bar tilnavnet "The Black Horse".

Tilsvarende har det også været nødvendigt at ty til andre enheder for at finde passende tyske illustrationer.

4th (Royal Irish) Dragoon Guards

Regimentet forlod England via Southampton den 15. august 1914 og talte 26 officerer, 528 underofficerer og menige samt ca. 600 heste; hver eskadron bestod af 6 officerer samt 152 underofficerer og menige [2](#):

Regimental Headquarters

Lieutenant-Colonel R.L. Mullens, *Commanding*

Major A. Solly-Flood, DSO, *Second-in-Command*

Captain R.J.B. Oldrey, *Adjutant*

D.G.F. Darley, *Signalling Officer*

F.A. Dunham, *Quartermaster*

Captain A.C. Osburn, *Medical Officer, from Royal Army Medical Corps*

Captain H.C. Welch, *Veterinary Officer, from Army Veterinary Corps*

Fra *The British Army of 1914*
af R. Money Barnes,

Seeley Service & Co. Ltd., London 1968.

A Squadron

Major C.F. Hunter, *Commanding*

Captain H.S. Sewell

Captain J. Hardress-Lloyd, *from Reserve of Officers*

Lieutenant A. Gallaher

Lieutenant S.J.W. Railston, *from 18th Lancers, Indian Army*

2nd Lieutenant R.J.F. Chance, *from Cambridge University Officer Training Corps*

B Squadron

Major R. Hutchisson, *Commanding, from 11th Hussars*

Captain R.K. McGillicuddy

Lieutenant Sir A.E. Hickman, Bart.

Lieutenant O.B. Sanderson

2nd Lieutenant R.G. Fetherstonhaugh

2nd Lieutenant R. Gordon-Munro

C Squadron

Major G.T.M. Bridges, DSO, *Commanding*

Captain C.B. Hornby

Lieutenant J.W. Aylmer

Lieutenant H.L. Jones, *from 13th Hussars*

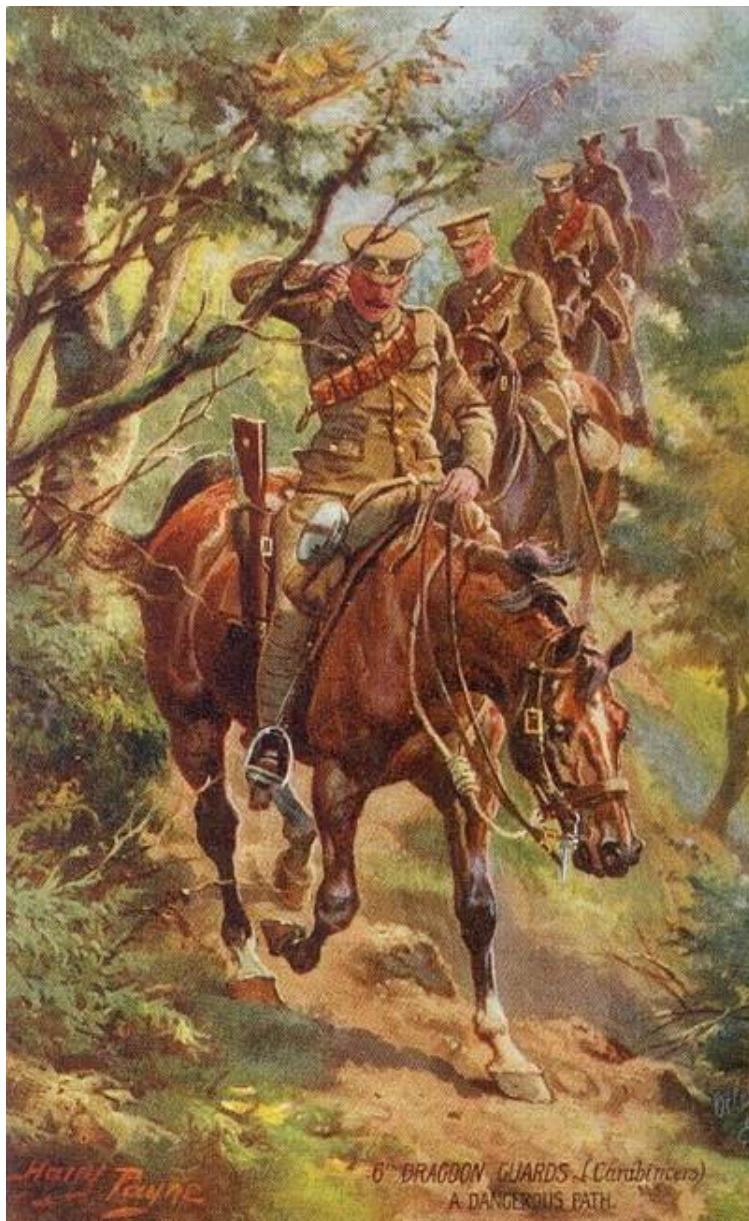
2nd Lieutenant F.B.B. Pigeon

2nd Lieutenant J. Holman

Maxim Gun Detachment

Captain G.H. FitzGerald

(Oversigten er fremstillet med udgangspunkt i Kilde 2.)

6th Dragoon Guards - A Dangerous Path.
Samtidigt postkort tegnet af Harry Payne.

Regimentet nåede frem til Boulogne, hvor det slog lejr, afventende resten af 2nd Cavalry Brigade (9th Lancers og 18th Hussars). Brigaden indgik i *The Cavalry Division*, som er nærmere omtalt i min artikel Engelsk rytteri under Første Verdenskrig.

Den 18. august 1914 var brigaden formeret og fik herefter ordre til at forskyde til Bois La-Haut, sydøst for Mons, først pr. jernbane siden pr. vej march.

Der havde endnu ikke været træfninger mellem Det engelske Ekspeditionskorps og de fremrykkende tyske enheder, hvis nærmere placering var noget uvis.

Regimentet fik 21. august 1914 ordre til at opklare i rummet mellem Mons og Soignies, der lå på hovedvejen til Bruxelles og C Eskadronen, under kommando af major Tom Bridges blev sendt frem for at løse denne opgave.

Fra belgiske flygtninge erfarede man, at store tyske styrker rykkede frem mod Bruxelles, men oplysningerne kunne endnu ikke bekræftes fra andre kilder.

Eskadronen gik i stilling syd for landsbyen Casteau med det formål at opsnappe en eller flere fjendtlige patruljer.

Eskadronen var formeret med to delinger (1. og 4.) opsiddet (opsnapningskommandoet) under ledelse af næstkommanderende, kaptajn Charles B. Hornby, sikret af de to øvrige delinger, der var siddet af.

I løbet af natten og de tidlige morgentimer udsendtes fra 4. Deling forskellige patruljer i området.

Principskitse

(Skitsen er fremstillet med udgangspunkt i Kilde 3.)

1. - C Eskadronens bagholdsstilling.
2. - Den tyske patrulje gør holdt, da den får mistanke om bagholdet.
3. - 1. Delings opsiddede angreb (*First Blood*).
4. - 4. Deling sidder af ved Chateau Casteau og beskyder de tyske kyrasserer, der trækker sig tilbage (*First Shot*).
5. - Opsiddede kyrasserer gengælder den engelske ild.
6. - De tyske kyrasserer trækker sig tilbage, sidder af og beskyder de fremrykkende engelske dragoner.
7. - 1. Deling følger efter de tyske kyrasserer.
8. - Dele af en tysk cyklistenhed beskyder 1. Deling.
9. - Den 21. august 1939 blev der her opsat et mindesmærke for træfningen.

Vejen nord for Casteau var i 1914 omgivet af vejtræer i begge sider; syd for Casteau var vejen belagt med brosten, hvori der lå spornvognsskinner.

First Blood - First Shot

*Offiziers-Patrouille im Morgenrauen
Jäger-Regiment zu Pferde Nr. 3* [3](#)).
Tegnet af Erich R. Döbrich-Steglitz. Fra Kilde 6.

Omkring 06:30 den 22. august 1914 observeredes en tysk patrulje på ca. 6 lansebevæbnede soldater, som roligt kom ridende hen ad landevejen, med lanserne i hvil; patruljen var anført af en cigarrygende officer.

Umiddelbart foran C Eskadronens stillinger gør patruljen holdt, da den får mistanke om et baghold.

6th Dragoon Guards - A Patrol Reconnoitring.
Samtidigt postkort tegnet af Harry Payne.

Muligvis var det en dragon fra 4. Deling, som ved at trække sin hest over vejen, røbede stillingen.

En anden forklaring er, at det var en dragon fra 3. Deling, som rejste sig fra sin stilling, da han observerede den fjendtlige patrulje, men det vides ikke med sikkerhed.

Skønt eskadronchefen ikke var klar over, hvilke fjendtlige enheder, man - ud over patruljen - kunne risikere at møde, kommanderer han til kaptajn Hornby "*Now's your chance, Charles - after them with the sword!*", hvorefter kaptajn Hornby med 1. Deling og størstedelen af 4. Deling (nogle dragoner var endnu

ikke vendt tilbage fra nattens patruljeopgaver), sætter efter den tyske patrulje, der hastigt retirerede mod Casteau.

1st (Royal) Dragoons - Charge!
Samtidigt postkort tegnet af Harry Payne.

I udkanten af Casteau ser kaptajnen dele af den tyske kyrassereskadron, der havde udsendt patruljen, og finder ud af, at han måske er i færd med at gabe over for meget.

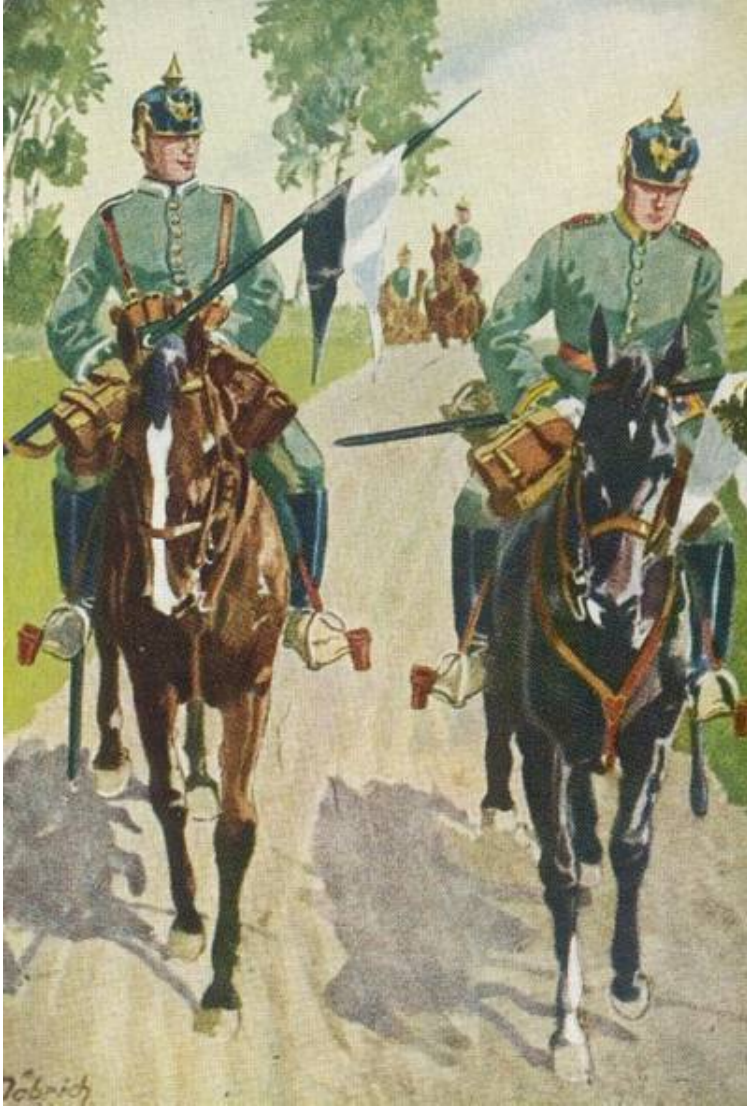
Inden han kan give kontraordrer tørner de to styrker sammen og kaptajnen fælder en tysk kyrasser ved at stikke sin sabel ind i tyskerens bryst (*First Blood*); kaptajnens oppasser - *dragon Tilney* - tager en anden tysk kyrasser til fange.

De to styrker involveres i en drabelig nærkamp, hvorunder de tyske kyrassere har vanskeligt ved at bruge deres lanser, som de derfor smider fra sig, mens de søger at værgе for sig med sablerne. Det anslås at 7-8 tyskere blev dræbt under denne kamp.

De tyske kyrassere trækker sig kæmpende tilbage gennem byen og det bemærkes at de engelske heste har vanskeligt ved at stå fast på grund af hovedgadens glatte brosten. Ca. 1 km nord for Casteau gør de tyske kyrassere holdt på et højdedrag og tager de angribende englændere under beskydning.

Kaptajn Hornby kommanderer 4. Deling til at sidde af og gå i stilling langs vejen. Dragonerne returnerer hastigt deres sabler i skederne, trækker deres karabiner, giver hestenes tøjler gives til håndhesteførerne, som hastigt fører hestene i dækning bag en høj mur, der omgiver Chateau Casteau; 1. Deling forbliver

opsiddet.

Unteroffiziers-Patrouille - Jäger-Regiment zu Pferde Nr. 8.
Tegnet af Erich R. Döbrich - Steglitz,
gengivet fra et postkort udgivet af Schild-Verlag, München.

Snart efter rykker de tyske kyrasserer tilbage og kaptajn Bridges følger efter med 1. Deling. Han får endnu en gang kontakt med fjenden og under den følgende nærkamp dræbes og såres flere kyrasserer; 5 tyske kyrasserer overgiver sig, efter at have kastet deres lanser væk.

Situationen bliver nu kritisk for kaptajn Hornby, da han tages under beskydning fra dele af en tysk cyklistenhed, der er siddet af på et højdedrag noget bag de tyske kyrasserer.

Kilderne er ikke enige om denne enheds tilstedeværelse og eventuelle rolle i træfningen.

Major Bridges når i samme nu - i galop - frem til kaptajn Hornby og kommanderer 2. og 3. Deling i stilling på begge sider af vejen.

Også her er der således tale om beredne jægere, gengivet fra en manøvre før krigen. Som på den foregående tyske illustration savnes hjelmovertrækket, men tegningen giver et godt indtryk af, hvorledes det tyske rytteri var udrustet. Bemærk "skoene" på begge stighbøjler, hvori lanser kunne støttes. (Den højre figur er underofficer.)

6th Dragoon Guards - Charging up hill.
Samtidigt postkort tegnet af Harry Payne.

Fra de tyske fanger har man erfaret, at kyrassererne er forspidsen for 9. Kavaleridivision, og med udsigten til at blive omgået af fjenden, kommanderer han kaptajn Hornby og dennes halveskadron tilbage, hvorefter han selv følger efter med sin halveskadron.

De afsiddede dragoner søger nu dækning bag vejtræerne og åbner ild mod de tyske kyrasserer på højdedraget, hvorunder *korporal E. Thomas* rammer en opsiddet, cigarrygende officer (*First Shot*), der er i færd med at kommandere sine soldater i dækning. Det er uvist, om den tyske officer blev dræbt eller såret.

Efter kampen

Kaptajn Charles B. Hornby.
Fra Kilde 3.

Denne krigens første træfning varede kun ganske kort tid, men det var opfattelsen på engelsk side, at man havde sikret sig en moralsk fordel.

Distinguished Service Order.

Gengivet fra

The Wonder Book of Soldiers,

Ward, Lock & Co,

London, uden år (ca. 1935).

På engelsk side var der ingen tab blandt personellet, men et par heste blev dræbt og såret. Kilde 3 omtaler således, at en hest, som blev truffet mens den blev ført i dækning ved Chateau Casteau kunne bære sin rytter tilbage, hvor en beslagsmed dog måtte slå den ned, for efterfølgende at overdrage kroppen til en belgisk slagter.

De anslåede tyske tab beløb sig til ca. 15-20 dræbte og sårede samt 5 fanger. Eskadronen førte fangerne med tilbage sammen med nogle af de erobrede lanser, som blev placeret på en vogn.

C Eskadronen sluttede sig til regimentet, sydøst for Mons, syd for Mons-Condé Kanalen. Eskadronen kunne sole sig i de øvrige eskadroners, og senere brigadens, misundelige blikke og beretningerne om morgens træfninger blev givet ikke ringere af at blive genfortalt.

Dette kan forklare nogle af de forskellige udgaver af, hvad der skete denne morgen.

Kaptajn Charles B. Hornby blev indstillet til et DSO (*Distinguished Service Order*) for sin bedrift. Denne belønning var udlovet af chefen for 2nd Cavalry Brigade, Brigadier-General H. de B de Lisle, til den officer, der først dræbte en fjende ved hjælp af en Kavalerisabel Model 1908.

Kilde 2 nævner, at sablen er udstillet på regimentets museum i York. Jeg havde selv lejlighed til at besøge museet for en del år siden, men må med skam melde, at jeg ikke var opmærksom på sablen og dens historie. Der kan således være god grund til at opsøge dette i øvrigt udmærkede museum nok en gang...

Afslutning

Den 21. august 1939 blev der indviet en mindeplade for denne krigens første træfning. Ceremonien blev overværet af medlemmer af regimentet samt et større antal honoratiories og veteraner. Under krigen blev mindepladen mærket af et pistolskud fra en tysk officers, men den kom eller uskadt gennem krigen og skulle - så vidt vides - stadig befinde sig på stedet.

Mindepladen for den første træfning mellem engelsk og tysk kavaleri, den 22. august 1914.
Fra Kilde 2.

Efterskrift 1 - Psykiske kampskader

Kilde 1 og Kilde 2 undlader at omtale en yderligere tildragelse, som overgik C Eskadronen, men sagen er omtalt i Kilde 3, der bygger på *dragon Ben Cloutings* erindringer. Delingsføreren for 4. Deling - løjtnant Swallow - brød sammen under den tyske beskydning. Han blev ganske paralyseret og var ude af stand til at foretage sig noget. Hændelsen foregik ved Chateau Casteau, hvorefter kaptajn Hornby med tydelig væmmelse kommanderede "*Get back to the lead horses, you cowardly bastard!*" Dragonerne så beskæmmet ned, mens deres løjtnant således blev skammet ud for alles øjne. Løjtnanten forblev ved regimentet indtil 30. november 1914, hvor der i regimentets krigsdagbog står følgende at læse "*Weather mild with occasional heavy showers of rain. Lieutenant Swallow left for England.*" Historien melder intet om, hvilken skæbne der siden overgik løjtnant Swallow.

Den indledende oversigt over regimentets officerer pr. 15. august 1914 omtaler dog ikke løjtnant Swallow, hvilket kan skyldes ønsket om at skjule hans eksistens. Hvem af løjtnanterne, der i givet fald er nævnt i hans sted, vides ikke for nærværende.

Efterskrift 2 - Om de tyske enheder

Som et muligt tysksproget supplement til ovenstående fremstilling, der udelukkende bygger på engelske kilder, omtaler Kilde 1 følgende: *Mons - Die Schlacht bei Mons, Der Grosse Krieg in Einzeldarstellungen, Herausgegeben im Auftrage des großen Generalstabes bei Gerhard Stalling, Oldenburg.* Der nævnes intet udgivelsesår.

De engelske soldater kaldte konsekvent tyske ryttere for *ulaner*, og skelnede således ikke mellem kyrasserer, dragoner, husarer, beredne jægere og lansenerer, der alle var bevæbnet med lanser. De kilder jeg har konsulteret, er dog alle enige om, at det var *Kürassier-Regiment von Driesen (Westfälisches) Nr. 4*, der var involveret i denne første træfning.

Regimentet indgik i den tyske 9. Kavaleridivision, der var organiseret således:

Kavallerie Division 9

Kavallerie-Pionier-Detachement 9

Maschinengewehr-Abteilung 7

III. Reitende Abteilung: 1 Hannoversches Feld-Artillerie-Regiment Nr. 10 von Scharnhorst

Kavallerie-Kraftfahr-Kolonne 9

Nachrichten Detachements: Schwere Funk Stelle 21 und Leichte Funk Stelle 8 & 17

Tysk kyrasser, 1914.

Kavallerie Brigade 13

Kürassier-Regiment von Driesen (Westfälisches) Nr. 4

1. Westfälisches Husaren-Regiment Nr. 8

Kavallerie Brigade 14

2. Westfälisches Husaren-Regiment Nr. 11

Westfälisches Ulanen-Regiment Nr. 5

Kavallerie Brigade 19

Königs-Ulanen-Regiment (1. Hannoversches) Nr. 13

Oldenburgisches Dragoner-Regiment Nr. 19

(Oversigten er fremstillet med udgangspunkt i Das Deutsche Heer 1914; regimentsnavne er rettet til efter Kilde 6.)

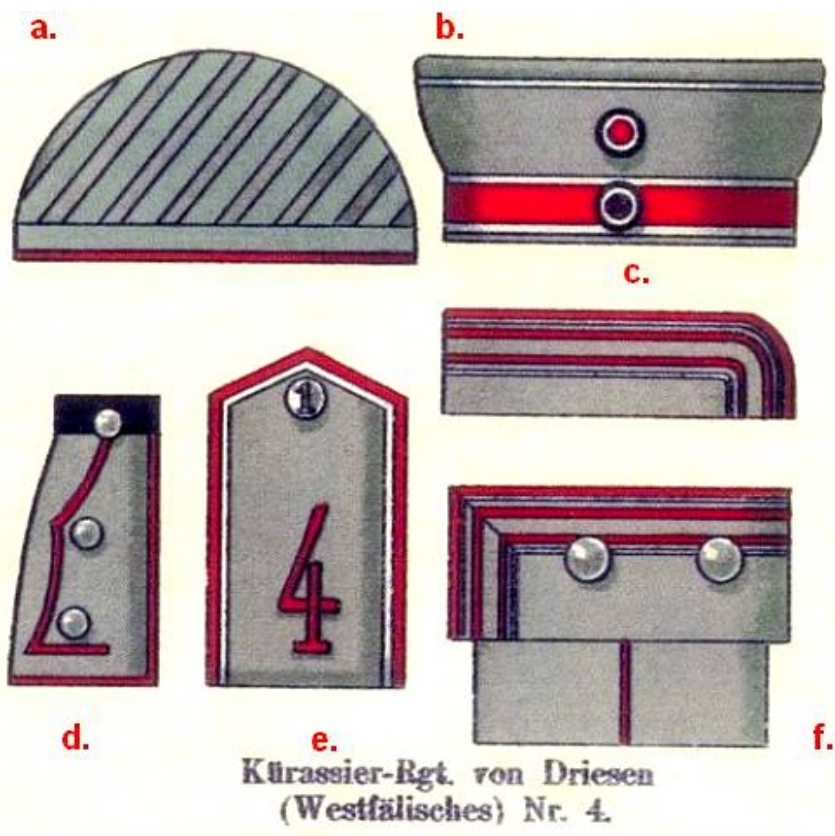
Tysk kyrasser, 1914. Gengivet fra *Farbiges Handbuch der Uniformenkunde*, W. Spemann Verlag, Stuttgart 1985, ISBN 3-440-81072-0. Bogen er forkortet udgave af den klassiske *Handbuch der Uniformenkunde* af Richard Knötel, Herbert Knötel og Herbert Sieg, fra 1937; de oprindelige sort-hvide plancher er her farvelagt ganske behændigt.)

Et tysk kavaleriregiment bestod af 36 officerer, 686 underofficerer og menige samt 765 heste. Regimentet var organiseret i en stabeseskadron (signaldeling og træn) og 4 eskadroner (å 6 officerer, 163 underofficerer og menige samt 178 heste). (Kilde 1.)

Den omtalte cyklistenhed kan hidrøre fra en de 4 jægerbataljoner, der indgik i 2. Kavalerikorps:

- Brandenburgisches Jäger-Bataillon Nr. 3
- Magdeburgisches Jäger-Bataillon Nr. 4
- Westfälisches Jäger-Bataillon Nr. 7
- Lauenburgisches Jäger-Bataillon Nr. 9

Hver jægerbataljon bestod af 4 lette kompagnier (å 5 officerer samt 259 underofficerer og menige), 1 maskingeværkompagni (å 4 officerer samt 104 underofficerer og menige) og 1 cyklistkompagni (å 3 officerer samt 113 underofficerer og menige). (Kilde 1.)

Det har ikke været muligt at finde en illustration, der viser en af regimentets soldater i 1914-uniform, men ved hjælp af denne planche, der stammer fra en større serie udgivet af Verlag Moritz Ruhl, Leipzig i 1914, og artiklens øvrige tyske illustrationer, så skulle det dog være muligt at få et godt indtryk heraf.

Serien, der bar navnet *Die grauen Felduniform der deutschen Armee*, findes gengivet i Kilde 7.

- a. Svalerede (trompetere og musikere)
- b. Felthue
- c. Krave
- d. Tressebesætning
- e. Skulderklap
- f. Ærmeopslag

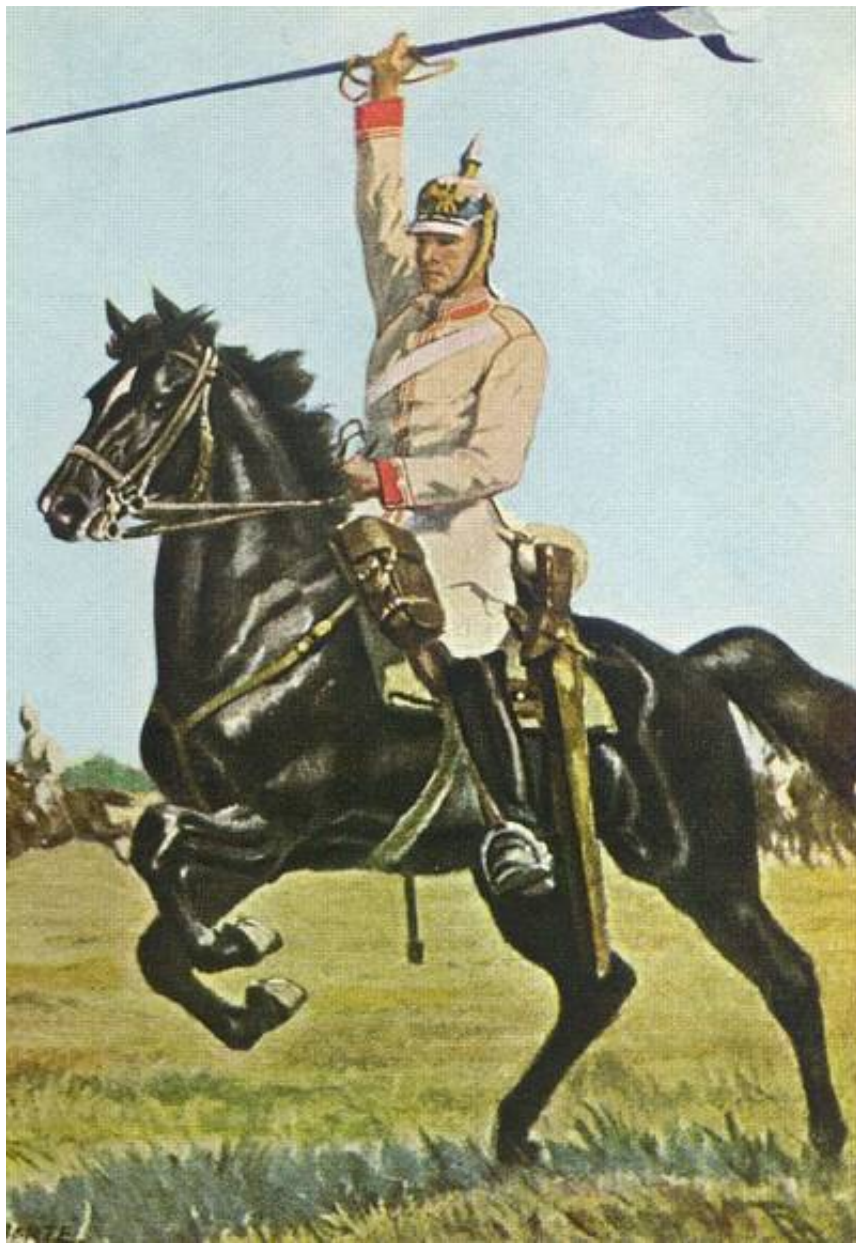
Gengivelsen yder dog ikke regimentets orangerøde (tysk: *ponceaurot*) våbenfarve fuld retfærdighed.

Kilder

1. *Official History, Military Operations, France and Belgium, 1914* af J.E. Edmonds, London 1922.
2. *The 4th/7th Royal Dragoon Guards 1685-1980* af J.M. Brereton, udgivet af regimentet, Catterick 1982, ISBN 0-95083-310-X.
3. *Tickled to Death to Go - Memoirs of a Cavalryman in the First World War* af Richaerd van Emden (red.), Spellmount Ltd., Staplehurst/Kent 1996, ISBN 1-873376-55-3.
4. *A History of the British Cavalry 1816-1919, Volume 7: The Curragh Incident and the Western Front, 1914* af The Marquess of Anglesey, Leo Cooper, London 1996, ISBN 0-85052-437-7.
5. *Riding the Retreat* af Richard Holmes, Pimlico Edition, London 1996, ISBN 0-7126-5862-9.
6. *Die Preußischen Kavallerie-Regimenter 1913/1914 - Nach dem Gesetz vom 3. Juli 1913* af Hugo F.W. Schulz, Podzun-Pallas-Verlag, Friedberg 1985, ISBN 3-7909-0236-5.
7. *Uniforms & Equipment of the Imperial German Army 1900-1918 - A Study in Period Photographs: Infantry, Artillery, Jäger, Landsturm, Mountain, Insignia, Weapons* af Charles Woolley, Schiffer Military History, Atglen, Pennsylvania 1999, ISBN 0-7643-0935-8.

Kilde 6 og 7 er venligt udlånt af Niels Blangsted-Jensen, som også takkes for velvillig interesse.

Per Finsted

Kyrasser fra *Kürassier-Regiment von Driesen (Westfälisches) Nr. 4*.

Tegnet af Erich R. Döbrich- Steglitz, gengivet fra et postkort udgivet af Schild-Verlag, München.

Lansen og den underste del af lanseflaget fremtræder blåligt i stedet for sort, hvilket er fejl i trykket.

Noter:

1) Såvel engelske som tyske kilder omtaler samstemmende denne træfning som den første (Kilde 1). Der er dog kun tale om den første træfning på Kontinentet, idet det var *Regimental Sergeant Major Alaji Grunshi*, fra *The Gold Coast Regiment*, der afgav krigens første skud fra engelsk side under kampene i Togoland, den 6. august 1914.

2) En nærmere omtale af et rytterregiments styrkeoversigt findes i min artikel [Britains figurer - Hestetrukne trænvogne - Del 2](#).

3) Det har ikke været muligt at finde passende billeder af tyske kyrasserer i feltuniform, så valget faldt på denne glimrende tegning af beredne jægere, der om ikke andet passer fint til beretningen. Uniformsmæssigt var der ikke den helt store forskel på kyrasserer og beredne jægere. Den væsentligste detalje, som ikke passer med situationen fra 1914, er at rytterne ikke bærer hjelmovertræk. Tegningen må således stamme fra en manøvre før krigen. Se [Efterskrift 2](#) - *Om tyske enheder* for en illustration af en tysk kyrasser, inklusive hjelmovertræk.

